

Két harmad – most mi lesz?

Lehetőségek és kockázatok a Fidesz példátlan győzelme után

A lehető legtágabb politikai mozgástér, illetve egy ehhez párosuló szűkebb gazdasági – az elemzői megállapítások általában ezzel próbálják a leendő Fidesz-kormány helyzetét leírni. Bár tagadhatatlan, hogy a válság elhúzódó hatásai inkább a restriktív jellegű gazdaságpolitika irányába hatnak, a széleskörű legitimitáció bel- és külföldön egyaránt előnyös helyzetet teremt.

Szerző Szabó Márk

A Fidesz kétharmados parlamenti többsége a rendszerváltás utáni legszélesebb – és egész Európában példátlan – kormányzati felhatalmazást jelent. Csak egyszer, az 1994-1998 közötti Horn-kormány idején, még erősebb volt a kormánytöbbsége (72%), annak idején viszont csak a Szocialista Párt és a Szabad Demokraták koalíciója révén.

Ahhoz, hogy a most alakuló Fidesz-KDNP kormány relatíve szűk gazdaságpolitikai mozgástere tágulni tudjon, világosan megfogalmazott kormányzati politikai célkitűzések kelljenek. A kétharmados parlamenti többség mindenesetre elég ahhoz, hogy a leendő kabinet az IMF-fel, az EU-val, valamint az összes érintett féllel erős pozícióból tárgyaljon. A Fidesz mandátuma egyértelmű, a példátlanul tág belpolitikai mozgástér így külgazdasági és nemzetközi piaci előnyé konvertálható.

Ahhoz ugyanakkor, hogy az itthon szerzett legitimitáció a külföldi érintettek számá-

ra is relevanciával bírjon, a Fidesznek világos gazdaságpolitikai célokat kell megfogalmaznia: mik a kormányzat prioritásai fiskális és monetáris téren, milyen kiadáscsökkentő elképzelések csatlakoznak a köztehermérés-kérdéshez, pontosan mely területeken tervez a Fidesz gyors strukturális beavatkozásokat. A fontossági sorrend és a bevétel-kiadás meghatározását követően a hivatalba lépő kormányzat az is világossá kell tennie, hogy milyen ütemezéssel kívánja elérni a kitűzött célokat. Ezek megléte nem eredményez automatikus engedményeket, elmulasztásuk azonban a széles politikai felhatalmazás-szűk gazdasági mozgástér rögzülését eredményezheti.

Szimbolikus, gyökeres és gyors

Az új parlament megalakulása, de legkétször az Orbán-kormány hivatalba lépése pillanatában a parlamenti többségnek egyszerre kell szimbolikus, gyökeres és gyors döntéseket hoznia a kiadáscsökkentés érdekében. Ezek közé sorol-

ható a választási eljárásról szóló törvény módosítása a kisebb parlament érdekében, az önkormányzati szektor eddigi elmulasztott átalakítása, valamint az adócsökkentés, a közbiztonság és a költségvetési egyensúly középtávú pályájának meghatározása. Ezekben a lépésekben az a közös, hogy jelentős részben találkoznak a választópolgárok többségének akaratával, ezért – például a parlamenti képviselők számára 2014-től való csökkentésével – a populáris elemek kiegyensúlyozhatják az érdeksérlemltet okozó lépéseket. Ráadásul a Fidesznek ki nem mondott politikai érdeke is fűződik az önkormányzati szektor átalakításához, egyszerűsítéséhez: az őszi választások előtt megfélemezett helyi képviselőtestületek kevesebb lehetőséget hagynak a szélsőséges Jobbik számára ahhoz, hogy tovább erősítse eddigi megszerzett és kiépített regionális pozícióit.

Ebbe a feltételrendszerbe azonban – egyelőre – nem fér bele a kétharmados többség alkotmányozásra történő felhasználása. Erre már

Orbán Viktor április 26-i nemzetközi sajtótájékoztatójából is következtetni lehetett, ahol a leendő kormányfő azt mondta, elsődlegesen gazdasági, szociális és közbiztonsági téren kíván élni a széles parlamenti többséggel. A közjogi berendezkedés melyreható átalakítása azért nem szolgálja a Fidesz politikai érdekeit, mert a 2,7 milliós szavazótábor vélhetően már így is meglehetősen heterogén, és egy ilyen kezdeményezés már a kormányzás elején felszínre hozhatná a meglévő törésvonalakat. A változtatás előtt álló kétharmados állampolgársági-, választási-, média- és önkormányzati törvényeken kívül így a Fidesz egyelőre várhatóan nem kezd alkotmányozó kormányzati munkába. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy négy év múlva ugyanaz az alkotmány lesz érvényben, mint most: emlékeztet, Orbán Viktor még 2009 őszén egyfajta „preambulum vitát” kezdeményezett és többször hivatkozott a lengyel példára is. Egy ilyen jellegű változtatás azonban inkább a ciklus második felére várható.

A kétharmad politikai és parlamenti következményei

A Fidesz kétharmados parlamenti többsége egyértelműen nehéz helyzetbe hozza az MSZP-t, a harmadik erőként megjelenő Jobbikot, ugyanakkor (ön)reflexiót időt tesz lehetővé az LMP számára. A legnagyobb vesztes hármójuk közül talán a Jobbik: a párt ugyanis nem érte el kitűzött célját, nem előzte meg az MSZP-t, frakciólétszáma pedig nem éri az 50 főt. Ennek az a jelentősége, hogy a párt így elveszti az önálló köztársasági elnöklétségi lehetőségét, végleg szimbolikusává válik Morvai Krisztina pozícióját. Azzal, hogy MSZP frakciója nagyobb létszámmal alakulhat, a Jobbik a fontosabb, általa célként kitűzött bizottsági kulcspozíciókról is lemondani kényszerül, így vélhetően a parlamenti szokásjog alapján Kovács László vezet majd ezt a testületet.

Mindaz azonban nem jelenti azt, hogy négy év múlva ugyanaz az alkotmány lesz érvényben, mint most.

Az LMP számára a Fidesz parlamenti kétharmada előnyöket is hordoz: a párt a parlamentbe kerüléssel most időt nyert ahhoz, hogy kialakítsa a Fideszhez – illetve ezzel egy időben az MSZP-hez – fűződő viszonyát. Az LMP-frakció léte egyszerre jelent hátrányt a Jobbik és a szocialisták számára. Előbbiek okkal érezhették úgy, hogy a zöldpárt 7,4 százalékos eredménye nagyobb meglepetés- és újdonságerővel bír, mint Vona Gábor pártja. A szocialisták pedig azt érezhetik, hogy az LMP jelenléte vitahelyzetet teremthet a baloldalon arról, hogy pontosan mit is jelent ma Magyarországon ez a politikai kategória. Ráadásul az 1990-es első szabad választás után megmaradt MSZP-frakció átlagéletkorához hasonló mostani szoci-

alista képviselőcsoport imázs szempontjából hátránnyal indul a nála jelentősen fiatalabb LMP-vel szemben.

Nehezíti a megújulást az MSZP számára saját szavazóbázisa is, melynek fele 60 évnél idősebb. Bár politikai kommunikáció szempontjából a pártelit jelentős fiatalítása még pozitívumként is megjelenhetne a nyilvánosságban, kérdés, illetve kockázat, hogy ezt a megmaradt 1 millió szimpatizáns hogyan fogadja. Ugyancsak kérdéses, hogy az MSZP javára válik-e Gyurcsány Ferenc volt miniszterelnök-pártelnök politikai reaktiválódása. A jelenleg a Táncsics Alapítvány kuratóriumi elnöki posztját betöltő politikus már a választás első fordulóját előtt egyértelműen tette: visszavonulását átmenetinek tekinti, és tevékeny részt kíván venni az április 25. utáni MSZP életében. Ennek első jelei már meg is mutatkoztak, amennyiben Gyurcsány saját

„elemzést” készít az utóbbi évekről, illetve zárt körben konzultál szimpatizánsokkal a magyar baloldal jövőjéről. A kérdés Gyurcsány esetében kettős: egyrészt megvárja-e az őszi önkormányzati választásokat, hogy újra teljes jogú tagként vegyen részt az MSZP belső életében és a magyar politikában, másrészt pedig pont az, hogy akarja-e ezt a vele köztudottan rossz viszont ápoló, ám a párt befolyásos frakcióvezetői tisztségére újrjelölt Mesterházy Anikó, akinek vélhetően a teljes négy éves ciklusra is vannak politikai ambíciói.

Szabó Márk a Nézőpont Intézet vezető elemzője.
www.nezopointintezet.hu